

Міністерство охорони здоров'я України
Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР – НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ
ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

Матеріали навчально-методичної конференції

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН СТУДЕНТА – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ВИБОРУ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Шейко В.Д., Крижановський О.А., Панасенко С.І.,

Кравченко С.П., Ситнік Д.А.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Серед студентів медичних ВНЗ досить часто спостерігаємо осіб, чий професійний вибір визначався випадковими факторами. Це явище особливо небажане в середовищі майбутніх лікарів, тому що такі помилки дорого обходяться і суспільству, й особистості. Тому профорієнтаційна робота з молодими людьми, які приходять у вищу медичну школу, надзвичайно важлива.

Ключові слова: студент, особистість, профорієнтаційна робота.

Студент-медик як людина певного віку і як особистість може характеризуватися з різних сторін. Психологічний стан особи становить собою єдність психічних процесів, станів і особистих властивостей (цілеспрямованість, темперамент, характер, здібності). Від цих властивостей залежать прояви індивідуальної поведінки. У соціальному середовищі формуються суспільні відносини, які визначають належність студента до певної соціальної групи, національності й т.п. Біологічна складова особистості визначена насамперед спадковістю і вродженими задатками, але у відомих межах змінюється під впливом умов життя. Порівняно з іншими віковими періодами юнацькому віку притаманна найвища швидкість оперативної пам'яті й переключення уваги, розв'язання вербально-логічних завдань і т.д. Цей вік визначають як основний період становлення характеру й інтелекту. Це час спортивних рекордів, початок художніх, технічних і наукових досягнень.

У період навчання молодшої людини у виші нерідко проявляються невідповідності між наявними можливостями і їх практичною реалізацією, що суттєво впливає на якість навчального процесу. Безупинно зростають творчі та інтелектуальні можливості, здатність самостійно вирішувати теоретичні та практичні завдання. Але, на жаль, у деяких студентів іноді панують ілюзії, що це зміцнення сил буде тривати довічно, що все краще життя ще попереду, що всього задуманого можна легко

досягти. Під час навчання у виші помітно формуються ті якості, яких не вистачало повною мірою в шкільному віці, – цілеспрямованість, рішучість, наполегливість, самостійність, ініціативність, вміння володіти собою. Підвищується інтерес до моральних проблем (мета, спосіб життя, борг, любов, вірність та ін.). Разом з тим, здатність людини до свідомої регуляції своєї поведінки в 17-19 років розвинена не повною мірою. Часто зустрічаються немотивований ризик, невміння передбачати наслідки своїх вчинків, у основі яких можуть бути не завжди гідні мотиви. Це супроводжується іноді зовнішньою агресивністю, розв'язністю або почуттям всюдозволеності.

Бажання підлітка вступити до медичного вишу підтримує його віру у власні сили й здібності, породжує надію на повноцінне й цікаве життя. Але вже на молодших курсах навчання нерідко виникає питання про правильність вибору ВНЗ, професії, майбутньої спеціальності. Іноді в цей час приймається рішення уникнути роботи зі спеціальності в майбутньому.

Серед наших студентів ми досить часто спостерігаємо осіб, чий професійний вибір визначався випадковими факторами. Це явище особливо небажане в середовищі майбутніх лікарів, тому що такі стратегічні помилки в майбутньому дорого обходяться і суспільству, й особистості. Тому профорієнтаційна робота з молодими людьми, які приходять у вищу медичну школу, надзвичайно важлива.

Вища медична освіта впливає на психіку людини, розвиток особистості. Для успішного навчання в медичному виші необхідний досить високий рівень загального інтелектуального розвитку, зокрема сприймання, уявлення, пам'яті, мислення, уваги, ерудованості, широти пізнавальних інтересів, рівня володіння певним колом логічних операцій і т. п. За деякого зниження цього рівня можлива компенсація за рахунок підвищеної мотивації або працездатності, посидючості, старанності й охайності в навчальній діяльності. Водночас спостерігається недостатньо розвинене вміння спілкуватися з людьми і в майбутньому - зі своїми пацієнтами. Одне з ключових завдань викладачів – інтенсивна корекційна робота з подібним контингентом студентів.

Деякі студенти не завжди успішно засвоюють нові знання аж ніяк не тому, що одержали слабку підготовку в середній школі, а тому, що в них не сформовані такі риси особистості як готовність до навчання, здатність навчатися самостійно, контролювати й оцінювати себе, володіти своїми індивідуальними особливостями пізнавальної діяльності, вміння правильно розподіляти свій час для самостійної підготовки. Привчені до щоденної опіки й контролю в школі, деякі студенти не вміють приймати елементарні рішення. У них недостатньо виховані навички самоосвіти й самовиховання. Вони не вміють конспектувати лекції, працювати з підручниками, знаходити й здобувати знання з першоджерел, аналізувати інформацію великого обсягу, чітко і ясно викладати свої думки.

На жаль, ми досить часто спостерігаємо феномен «психології трійки», прагнення «навчатися не навчаючись». Це породжує впевненість у тому, що навчання на «3» не перешкодить їм стати кваліфікованим лікарем. Але це помилкове судження. До 20% студентів приходять на заняття майже непідготовленими, сподіваючись на те, що мінімальний обсяг необхідної інформації отримають від викладача протягом практичного заняття. Подібна ситуація має активізувати роботу викладача в напрямі розробки й упровадження методів раціоналізації й оптимізації самостійної роботи. Для цього важливо знати життєві плани й інтереси студента, систему домінуючих мотивів, рівень соціальних запитів, самооцінку, здатність до свідомої саморегуляції своєї поведінки й т.п. Успішне розв'язання цієї проблеми пов'язане з розвитком психологічної служби у виші.